

GRUPLAR VE BEN

Her canlı gibi insanlar da doğarlar, büyürler ve ölürlür. İnsanlar yaşamları boyunca pek çok grubun içinde yer alırlar. İçinde yer aldıkları gruplarda çeşitli roller ve sorumluluklar üstlenirler. İnsanların grup içinde üstlendikleri roller ve sorumlulukla onların bir kısım haklara sahip olmasını sağlar.

İnsanların içinde yer aldığı başlıca gruplar aile, okul ve toplumdur.

Doğduğumuzda yanımızda annemiz ve babamız vardı. İçine girdiğimiz bu insanlarla bir grup oluştururuz. Bu ilk gruba aile adını veriyoruz.

Aile, katıldığımız ilk sosyal gruptur.

Her insan bir bireydir. Her birey bir ya da daha fazla grubun içinde yer alır. Bir kimse birden çok grubun içerisine yer alabilir ve her grupta farklı roller üstlenebilir.

GRUP- KALABALIK(TOPLULUK)

Toplumu oluşturan insanlardan her birine birey denir. En az iki birey veya nesne grubu oluşturur. Grup ve kalabalık arasında farklar vardır.

Grup: Sınıf, takım oyuncular, aile, halk oyunu ekibi, akrabalar, küme arkadaşları gruba verilecek örneklerdir.

Kalabalık: Konser izleyicileri, sahilde güneşlenen insanlar, markette alışveriş yapanlar, okul bahçesindeki veliler kalabalığa verilecek örneklerdir.

KALABALIK ve GRUP ARASINDAKİ FARKLAR

Kalabalık

Grup

Rastlantı sonucu bir araya gelirler.

İsteyerek planlayarak bir araya gelirler.

Ortak amaçları yoktur.

Ortak amaçları vardır.

Birbirlerini yakında tanımazlar.

Birbirlerini yakından tanırlar.

Aralarında ilişki ve alışveriş yoktur.

Aralarında ilişki ve alışveriş vardır.

Süreklilik yoktur.

Süreklilik vardır.

ü İçinde yer aldığımız en önemli grup ailedir.

ü Okullardaki müzik, satranç, tiyatro kulübü de birer gruptur.

ü Sınıf futbol takımımız da bir gruptur.

ü Servis arkadaşları da bir gruptur.

KURUM

Toplumsal bir görevi yerine getirmek için kurulmuş olan kuruluşlardır. Aile en küçük kurumdur. Resmi ve özel kurumlar olarak ikiye ayrılır.

Resmi Kurumlar: Okullar, hastaneler, belediye, sağlık ocakları, emniyet müdürlükleri, vergi dairesi, nüfus müdürlükleri resmi kurumlardır.

Özel Kurumlar: Özel okullar, eczaneler, özel hastaneler, dersaneler, özel sürücü kursları.

KURUMUN ÖZELLİKLERİ

1. Kanunlar ve yazılı kurallar çerçevesinde kurulur.
2. Bir gereksinimden ortaya çıkar.
3. Bir hizmet veya mal üretir.
4. Gönüllü ve maaşlı çalışanları vardır.
5. Başka kurumlarca denetlenir.
6. Bağlı bulunduğu üst kurumları vardır.

7. Yetkileri ve sorumlulukları yazılı kurallarla belirlenmiştir.

- Aile, okul üyesi olduğumuz kurumlara örnektir. Belediyeler, Galatasaray, Beşiktaş, Fenerbahçe kulüpleri birer kurumdur.

ÖRNEK: Melih, ailesinde bazı rol ve sorumluluklara sahiptir. Örneğin, aile bireylerini üzmemeye özen göstermek, okula gitmek sahip olduğu rollerden bazılarıdır. Odasını düzenli tutmak, aile bütçesine uygun harcamalar yapmak da Melih'in sorumlulukları arasındadır.

Melih, aynı zamanda okulumuzun basketbol takımının oyuncusudur. Takımda iyi oyuncu olmak, Melih'in rolü; antrenmanlara katılmak, derslerini aksatmadan basketbol oynamak ise sorumluluğudur.

Melih, 5-A sınıfı öğrencisidir. Okul ve sınıf kurallarına uygun davranmak, okulda uygun davranışlar sergilemek Melih'in rollerinden bazılarıdır. Ödevlerini yapmak, okul ve sınıf araç gereçlerini özenli kullanmak ise Melih'in sorumluluklarındandır.

Melih, arkadaş grubunun bir üyesidir. Arkadaşları ile oyun oynar. Ders çalışır, hoşça vakit geçirir. Melih'in verdiği sözleri

yerine getirmesi, arkadaşlarını kırmamaya özen göstermesi sorumluluklarındandır.

ROL: Bir grup etkinliğinde yer alan bireylerin üstlendikleri görevlere **rol** denir. Bir başka deyişle;
üyesi olduğumuz

grupta üstlenmemiz gereken görevlerdir

.. Grup üyesi olarak üzerimize düşenleri yapmalı, rollerimizi yerine getirmeliyiz.

- Anne, baba, ağabey, abla gibi sözcükler aile içinde üstlenilen rolleri ifade eder.
- Futbol takımında kalecilik, forvet oyuncusu bir roldür.
- Öğretmenlik, okul müdürlüğü, sınıf ve kulüp başkanlığı birer roldür.

Birden fazla grup içinde yer alıyorsak her grupta farklı bir rolümüz olur. Örneğin; ailede abla, sınıfta sınıf başkanı, futbol takımında kaptan, tiyatro kulübünde oyuncu olabiliriz.

GÖREV: Bir grup içinde yer alan bireylerin rollerinin gereğini yerine getirme zorunluluğudur.

- Anne ve babanın ailenin geçimini sağlamak ve çocuklara bakmak zorunda olması,
- Öğrencinin okula gitmek ve ödevlerini yapmak zorunda olması,
- Futbol takımında kalecinin gol yememek için çalışması birer görevdir.

Her birey grup içinde üstlendiği rolünün gereği olan görevini yaparken sorumluluk bilinciyle hareket etmelidir. Grup içinde sorumluluğu yerine getirmediği zaman grubun başarısını azaltır, amacına ulaşmasına engeller

SORUMLULUK: Bir gruba üye olan bireylerin üstlendiği rolün gereklerini yerine getirmesidir. Ailede, okulda, arkadaş grubunda sorumluluklarımız vardır.

- Okula zamanında gelip, derslerine zamanında giren, öğretmenin verdiği görevi zamanında giren bir öğrenci sorumluluğunu yerine getirmiş olur. Aksini yapan öğrenci sorumsuz öğrenci olarak kabul edilir.

Üyesi olduğumuz grup ve kurumlardaki rollerimizi, sorumluluklarımızı ve haklarımızı bilmeliyiz.

Bunları bilip yerine getirirsek;

- Güven duygumuz artar.
- Karşılıklı ilişkiler güçlenir.
- Toplumsal refah düzeyi artar.

- Sorumluluk duygumuz gelişir.
- Kişiliğimiz olumlu yönde gelişir.
- Birlik içinde, uyumlu yaşarız.

BİREYLER VE GRUPLAR

Her insan, toplum içinde yaşayan bir varlıktır. Her toplumda farklı amaçlarla oluşturulmuş

pek çok grup vardır. İnsanlar farklı zamanlarda değişik gruplar içerisinde farklı görev ve sorumluluklar alırlar.

Örneğin;

Ä Aile içinde çocuk, anne veya baba olmak,

Ä Okulda öğrenci, öğretmen veya müdür olmak,

Ä Futbol takımında antrenör, forvet, defans veya kaleci olmak,

Ä Fabrikada patron, müdür, şef ya da işçi olmak,

İnsanların farklı zamanlarda farklı gruplar içine farklı roller üstlendiklerini göstermektedir.

HAKLARIM VE SORUMLULUKLARIM

Hepimiz doğduğumuz günden itibaren çeşitli kurum ve grupların içinde yer alırız. Aile, okul, fabrika bu grup ve kurumlardan bazılarıdır. İçinde bulunduğumuz grup ve kurumlara ait çeşitli rollerimiz vardır.(Ailede baba, okulda öğretmen, sınıfta öğrenci, fabrikada işçi gibi)

İçinde yer aldığımız grup ve kurumlarda üstlendiğimiz rollerle ilişkili haklarımız vardır.(Baba olarak aile bireylerinden saygı görmek, öğretmen olarak sınıfı yönetmek, öğrenci olarak okulda eğitim görmek, işçi olarak maaş almak gibi)

Bu haklarımızı kullanırken de yerine getirmemiz gereken bir kısım sorumluluklarımız vardır. (Baba olarak ailenin geçimini sağlamak, öğretmen olarak öğrencileri en iyi şekilde eğitmek, öğrenci olarak derslerimize alışıp ödevlerimizi yapmak gibi).

HAK: Bir gruba dâhil olan bireylerin neleri yapabileceklerini gösterir.

Hak ve sorumluluklar birbirlerinin tamamlayıcısıdır. Bir grup ya da kurumda hak sahibi olmayı da beraberinde getirir.

Kişilerin haklarının bir kısmı yasalar tarafından güvence altına alınmıştır. Bazı haklar ise ahlaki açıdan önemlidir. Örneğin; tiyatro bileti almak için kuyrukta beklerken sizden sonra gelen biri sizin önünüze geçmeye çalışırsa bu durumda hakkınız çiğnenmiş olur.

Sıraya girmiş olmak, size sıranız geldiğinde bilet alma hakkı verir. Burada sözü edilen türden bir hakkın çiğnenmesi hukuk açısından ceza gerektirmez.

Bireylerin yasalar tarafından güvence altına alınmış hakları da vardır. Örneğin; hiç

tanımadığınız insanlar evinize girse veya sizi zorla dışarıya atmaya kalksa böyle bir durumda yapacağımız ilk şey güvenlik güçlerine haber vermek olur. Çünkü kişilerin konut dokunulmazlığı

hakkı vardır. Kişilerin sahip olduğu bu hak yasalarla devlet güvencesi altına alınmıştır.

İNSAN HAKLARI

Her insan, insan olduğu için doğuştan bazı haklara sahiptir. **Anayasamızın 12. maddesinde;** “Herkes, kişiliğine bağlı, dokunulmaz, devredilmez, vazgeçilmez temel hak ve hürriyetlere sahiptir.” denilmiştir.

Bu hakların bazıları şunlardır;

@ Yaşama hakkı,

@ Konut edinme hakkı,

@ Çalışma hakkı,

@ Eğitim hakkı,

@ Mülkiyet hakkı,

@ Hak arama hürriyeti,

- @ Din ve vicdan hürriyeti,
- @ Bilim ve sanat hürriyeti,
- @ Yerleşme ve seyahat hürriyeti,
- @ Kişi hürriyeti ve güvenliği
- @ Düşünce ve kanaat hürriyeti

İnsanların sahip olduğu bu haklar ellerinden alınamaz.

ÇOCUK OLARAK HAKLARIMIZ

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 20 Kasım 1989 tarihinde kabul edilen Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, Türkiye Cumhuriyeti tarafından 14 Eylül 1990 tarihinde kabul edildi. Bu sözleşmeyle çocukların hakları sözleşmeye imza atan tüm devletle tarafından resmen kabul edildi ve bu devletler bu hakları sağlama yükümlülüğü altına girdiler. Sözleşmeye taraf olan devletler kendi yükümlülüklerindeki 18 yaşın altında bulunan çocuklara sözleşmede yazılı olan bütün hakları tanımakla yükümlüdür. **Her insan 18 yaşına kadar çocuk sayılır.**

Çocuk Haklarına Dair Sözleşme:

J Her çocuğun yaşama hakkı vardır.

J Her çocuğun zihinsel, bedensel, duygusal, gelişim hakkı korunmalıdır.

J Her çocuğun yeterli beslenme, barınma, dinlenme ve tıbbi bakım hakkı vardır.

J Her çocuğun oyun hakkı ve yeteneklerini geliştirebilme hakkı vardır.

J Her çocuğun sağlıklı bir çevrede yaşama hakkı vardır.

J Her çocuğun isim, vatandaşlık, anne ve babasını bilme ve onlar tarafından bakılma hakkı vardır.

J Her çocuğun sosyal güvenlikle yararlanma hakkı vardır.

J Her çocuk dinlenme, oynama ve eğlenme hakkına sahiptir.

J Her çocuğun kendisi ile ilgili işlemlere katılma ve görüş bildirme hakkı vardır.

J Hiçbir çocuk ağır işlerde çalıştırılmaz.

J Her çocuğun din ve vicdan özgürlüğüne saygı gösterilmesi gerekir.

J Çocuklar her türlü sömür, kötü muamele, şiddet ve ihmale karşı korunmalıdır.

Çocuk haklarının korunması amacıyla **UNICEF** (Birleşmiş Milletle Çocuklara Yardım Fonu) kurulmuştur. UNICEF'in amacı dil, din, ırk, millet ayrımı yapmadan dünyadaki tüm çocuklara yardım etmektir.

Ülkemizde de bu amaçla **SHÇEK** (Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu) kurulmuş, yetiştirme yurtları açılmıştır.

Atatürk'ün Kişisel Özelliklerini Tanıyalım

Atatürk; ilme, araştırmaya ve yeniliklere önem veren çok yönlü bir liderdi.

J **Çok yönlülüğü:**

J **İleri görüşlülüğü:**

J Gerçekçi bir lider olması:

J Açık sözlülüğü:

J İnsan ve millet sevgisi:

J Vatan ve millet sevgisi:

J Sabırlılığı ve disiplinli oluşu:

J Mantıklılığı:

J Sanatseverliliği:

J İdealleri olan bir liderdir.